

NOVINE

Glasilo Slovenake krajin

Novine prihajajo vsake nedelje. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajatelj: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravnštvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1.50 D., v Poslanom 2.50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglaševanje od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo

Najlepša Slavonija.

V Slavonijo, v Belje, kelko naši lüdi ide vsakše leto! Čudovito lübezen gojimo mi do svoje ne ravno bogate zemle. Sirota, nemre nam vsem, ki smo se tü rodili, dati zadovolé krüha, če tüdi nam po ednom kráji vozijo siti lüdjé iz naše krajine zlato pšenično zrnje. Potüvati moremo za slüžom v drüge kraje, srce svoje pa vsakši püsti pri rojstnoj hiži i domači njivaj. Zato za stalno skoro nišče z med nás nešče zapüstiti svoje zemle, če ne prle konči na stara leta se povrne pod domačo streho. Največ je takši med nami, šteri delajo trdo delo od ránoga jütra do kesnoga večera tam v Slavoniji ali Belji i to od cvetečega toploga sprotoletja, do hladne jeseni, v zimi pa pridejo domo. V najlepšem časi, gda je domača zemla cvetela pa žarela v letnom zdravji, so bili v tühinskom, neprijaznom kraji na zimo so pa prišli domo. Pa ne samo to, tüdi svoja najlepša mlada leta so darüvali tühini, domačoj zemli je pa ostala starost. Pa dosta, dosta je med nami takši lüdi.

Lepa zemla.

Kak si želemo mi lepe krajine, gde bi se nam srce veselilo, gde bi vživali vse lepote pa dobrote zemle, gde bi lahko izpili do dna kupico svoje mladosti. Mi čütimo v sebi, da je nindri tá zemla, samo nemremo je najti. Slavonija je nej tista lepa zemla. Tam se trdo dela, kralüje vročina pa mráz pa nelepe palerove oči.

Mogoče je naša Krajina tá lepa zemla? Vej je ne poznamo. Pridemo komaj na zimo domo, ves svet je odeti v beli snežni obleč, kakša je pa bilo pred tem, se skoro nemremo spomniti.

Pa je li ta naša krajina tista lepa zemla, celi svet je lepi, sa-

mo prave oči moramo odpreti, da vidimo to.

Človek je tüdi z siromaštvom zadovolen pa srečen, tüdi v siromaštvi lejko vživle lepoto zemle i bogastvo svoje mladosti.

Naš misijonar Keréc.

Tüdi je on hodo v Slavonijo, pa je prišao domo pa napisao: Lüdjé, nedite v Slavonijo. Bridki je slavonski krüh. Dekline, v Slavoniji zgübite bleščéče oči, lica vam ovejrejo tam. Dečki, posejajte svoje čüdovite moči v domačo zemlo pa bo rodila čüdo!

Naš Keréc je šou v Veržej. Idem med Indijance je pravo, dobri Bog ga je pa pozvao med Kitajce. Pa, da bi ga vidli, kak je veseli! Trikrat jej na den. Za zájtrk má rižo, za obed rižo, za večérjo rižo. Pa Kitajci nemajo krüha, i nevejo, ka je krüh. Keréc je včtlo male Kitajčke moliti Óča naš. Kitajci pa nemajo krüha i nevejo, ka je to za reči krüh, pa so molili: rižo našo, vsakdenešnje, daj nam ja dnes. Smejao se je naš misijonar Keréc, smejali so se Kitajčki i smejao se je dobri Bog.

Svoje dni je potüvao naš misijonar Keréc iz lepe sebeščanske fare v Slavonijo. Nego zadovolen je ne büo v Slavoniji. Zadovolnost i veselje je vživao med sebeščanskimi njivami, goricami i šumami, radüvao se je v salezijanski zavodaj, vso srečo i zadovolnost pa pijé med Kitajci.

Misijonska nedela.

Mogoče bi se pa najšlo med nami ešče več takši zdravi, veséli i zadovolni Kerécov, šteri bi šteli iti v to Slavonijo, kak je on odišeo. Dnes je misijonska nedela. Misijonari prosijo, naj ide vsakši za njimi, šteroga dobri Bog zove v té lepe krajine. Nikaj ne trbej sebov nesti drügo, kok dobro volo pa pripravnost vse včiniti ka njegove moči premorejo. Slüž je dober. Dobri Bog

je sam gospod v tisti marofaj pa jako pravično i obilno plačüje. Či se što za menje pogodi, vékše plačilo dobi.

Mladenci, deklina, dijaki, ki čütite v sebi zadosta sile, pa máte volo darüvati svoje moči misijonskim krajinam, zglasite se. Kem več trüdov i težav more što premagati v tom deli, tem več tolažbe pa srčne zadovolnosti čüti v sebi. Ne trbe daleč iti glasit se. V našoj krajini mamó v Soboti svoje Martinišče, ali pa pošle šteri eno karto v Misijonišče p. Domžale. Iz srca radi vam povejo ka vam je včiniti.

Pogodi naj se nas kak naj več z dobrim Bogom za to lepo Slavonijo pa si prislüžimo naj plemenitejšé plačilo!

Oblasti, zakaj ne greste našim ljudem na roko?

Že nekaj časa sem hodijo ljudje spraševati, ali se je znana žalostna zadeva, ko sezonski delavci niso dobili svojega težko prislüženega in skromnega plačila, premaknila vsaj nekoliko z mrtve točke ali ne. Reveži so hodili že od Poncija do Pilata, povsod so natančno obrazložili ta sramotni slučaj, ko pa so odšli, je spet vse utihnilo. Mi tega ne razumemo. Če se naši ljudje zglasijo pri glavarstvu, pri odvetniku in pri sodniji, povedo, kaj se je z njimi zgodilo in ni nikjer niti enega človeka, ki bi njim povedal: Ljudje boži ta zadeva je taka in taka, obrnite se sem, napravite to, vložite tožbo ali pa vsaj — pojdite na luno brezovih metel iskat in bo vse urejeno. Ko pa ti ljudje po več tednih spet pridejo vprašati, kaj je z vso rečjo, so samo toliko na boljšem, da pri eni izmed teh inštanc dobijo račun za to, ker so se potrudili in prišli povedati, da se njim krivica godi, pri drugih se pa vsa zadeva še

niti da te stopnje ni razvila.

Mislimo, da nikjer ni ljudstvo tako grozovito modro, da bi se znalo v vsakem slučaju takoj obrniti na pravo mesto in do pičice ustreči vsem predpisanim formalnostim. Mislimo pa tüdi, da so oblasti za to tu, da preprostemu ljudstvu tu in tam kaj razložijo, če se morda kdo s svojo zadevo ni zatekel takoj k predpisani inštanci. Nikar ne ubijajte v ljudstvu že itak bolehe autoritete napram oblastem. Ob kričém primeru išče čez sto ljudi zadoščenja pa ga ne najde, krivec bo pa lahko še naprej mirno govoril, da se takih sodišč nič ne boji. Kaj bo že res morala biti v naši krajini prva in zadnja instanca v vseh zadevah, narodni poslanec ali pa uredništvo kakega lista?

Macedonija

je krajina v jüžnom deli naše države. Naši vojaki jo jako dobro poznajo, pa se tüdi vsakši boji tá priti. Macedonija ne pripada cela našoj državi, nego nikelko té zemle majo tüdi Bolgari, nikelko pa Grki. Lüdstvo gučt srbski jezik pa je v starom časi, za časa srbskoga cara Dušana Silnoga pripadalo tüdi srbskoj državi, sledkar so pa več kak pätsto let gospodarili nad njimi Törki. Radi bi pa meli celo to zemlo Bolgari, pa tüdi Grki, šteri pravijo, da je to stara grška zemla, gde je kralüvao Aleksander Veliki.

Komitaši.

Macedonija bi bila ščista mérna pa bogata krajina v našoj državi, če bi ne bilo ednoga posebnoga društva Makedunstvujušči. To društvo pošila iz Bolgarije v našo državo v mali i vékši trumaj lüdi, tak zvane komitaše, šteri delajo nemére na našoj zemli. Naši vojaki bi znali dosta povedati od tej komitašov. Tej se oborožjo z bombami pa pükšami i napadajo naše žandare, rüšijo železnice, posebno pa glédajo na to, da spravijo s sveta naše višše osebe. Tak so vmorili pred kratkim tüdi v Štipi našega generala Kovačeviča.

Za tem delom stoji Italija.

Naša država je včasi zastražila vso mejo med Bolgarijo v i med nami pa jako ostro nastopila proti bolgarskoj vladi, zato ka vsi tej lüdjé pridejo iz Bolgarije. Videlo se je pa včasi, da je glavni krivec tomi nej Bolgarija, nego Italija. Jugoslavija je namreč zdaj najmočnejša država na Balkani, pa če bi gda prišlo do kakše svaje med nami pa Ital-

10 milijonov

za kraje šteri so trpeli za volo süšave je dobo naš minister Dr. Gosar iz državne gase. S toga mora tüdi naša krajina nekaj dobiti. posebno kraji, gde so süšava, mráz i miši skoro ves letošnji pov vničile. Vidimo pa že samo s toga, da mamó samo ednoga ministra, pa prinese vsakši tjedén kakšo dobroto siromaškomi lüdstvi.

Ka bo z našov gimnazijov?

Našiva gg. poslanca Klekl i Jerič, sta naznanila, da njima

je g. prosvetni minister obečao, da naša gimnazija ostane i je tüdi včasi brzojavno velo naročiti, da se peti razred nazaj odpre. Pravita pa, da se je več gospodov v Belgradi čüdivalo, kak je to, da se je skoro vsakši ravnatelj močno brigao za svojo gimnazijo, samo v Soboti se je nikaj nej genolo. Ravnатели drügi gimnazij so po večini tüdi sami protestirali proti tomi, da bi se njüva gimnazija kaj skrajšala, od sobočkoga ravnatelja je panikaj ne bilo čüti, tak kak da bi on sam s tem zadovolen büo, da naša krajina zgübi svojo gimnazijo.

Edini človek, šteri so se v tom časi največ brigali za našo gimnazijo, so bili g. poslanec Klekl. Na konci vsega se pa zgodil eto čüdo. G. poslanec Klekl pravijo, da je g. prosvetni minister naročo pred njüvimi očmi, naj se včasi brzojavi, da se v Soboti otvori tüdi peti razred. Na gimnaziji v Soboti pa ešče dnes nikaj nevejo od toga.

Podpirajte i čtite „NOVINE“!

jani že naprej znajo, da bodo biti. Poleg tega se pa dela med našov državov i Bolgarijov prijateljstvo, tak da bi se pomali bolgarska država, štera je tudi slovanska, ščista združila z našov državov.

Toga se pa Italija najbolje boji. Novine drugi držav pišejo, da komitaše plačuje Italija. To pa zato, ar bi Italija rada med nami pa med Bolgari svajo napravila, da bi tak ne moglo priti do združitvi, na drugom kraji bi pa rada ešče Macedonijo od nas odtrgnola pa s tem našo državo menšo pa slabejšo napravila. Italiji se pa to ne posreči zato, ka se je za te njene nakane že vse zvedilo. Naša država je pa sama tudi zadosta močna, da bo znala napraviti doma red i mér, trpeti pa nešče toga, da bi drugi delali nemere na našoj zemli.

Občinske volitvi.

V šteroj občini je vložena samo edna kandidatna lista, tam volitve odpadnejo. Izvoljeni so pa tisti kandidati šteri so na listi zcpisani.

Volimo svoje lüdi.

Zato dobro pazimo kakše lüdi denemo na kandidatno listo. To naj bodo naši pošteni domači lüdjje. Demokrati nemajo mesta pri nas. Lista s tem imenom naj se niti nindri ne vložži. To so noši tühinci. Te smo meli mi vsigdar za prave tühiuce, če tudi so mogoče to naši domačinje, zato ka tej lüdjje nigdar ne delajo to, ka je našemi lüdstvi na hasek. So pa lüdjje pošteni i dobri šteri so niti naši domačinje nej, liki so prišli s Preka k nam, krščanskoga mišljenja, te smo pa vsigdar meli za svoje, za domače. Volimo zato vsigdar i vsešerom svoje domače lüdi, odločne pristaše Slovenske lüdske stranke.

Ne vlagajmo dosta list.

Pazimo, da vložimo v vsakoj občini če le mogoče samo edno kandidatno listo i to S. L. S. Če bi pa to iz kakši važni zrokov ne bilo mogoče, te se naj vložita dve ali več list, pa tüdi z imenom Slovenske lüdske stranke ali pri ednoj se dene št. I. pri drugoj št. II. i t. d. Te liste se pa naj vežejo (vežeta se lahko samo po dve listi.)

Pooblaščeni zastopniki takši dve list, šterivi se ščéta vezati, naj vložijo najmenie 8 dni pred volitvami na srezko poglavarstvo etakšo izjavo:

Srezkemu poglavarstvu v
M. Soboti (ali D. Lendavi.)

Podpisani pooblaščenci, zastopniki kandidatne liste Slov. ljud. stranke št. I. in Slov. lj. str. št. II. (ali Sl. lj. str. i Kmečke zvéze), za volitve v občinski odbor občine Ivanci javljamo v smislu § 13 zakona o vol. v obč. zast. v Sloveniji, vezanje kandidatnih list Slov. lj. str. št. I. in Slov. lj. str. št. II.

Ivanci, dne . . . 1927. i podpis i naznačenje, štere kandidatne liste je šteri zastopnik.

Vežanje list ma to dobro stran, da se pri štenji glasov obe listi šteta kak edna lista pa se na te način lahko več odbornikov dobi.

Glavno je, pazite vsi na razglase okrajnoga glavarstva.

Način tej občinski volitev je jako zapleteni. Če štera občina misli, da sami nikak ne bi dobro volitev izpela-li pa da bi ne prišlo, gde do kakši zmešnjav, naj raj zaprosijo pri okrajnom glavarstvu, da njim pošlejo ednoga človeka, šteri bo volitve vodo. Kakpa stroške za toga človeka bo morala občina sama plačati, kak pa bodo tej stroški velki za to se naj pogodijo.

Občinske volitve se vršijo:

20. novembra

Beltinci, Bogojina, Bratonci, Bukovnica, Dokležovje, Filovci, Gančani, Ivanci, Izakovci, Lipovci, Melinci, Strehovci.

27. novembra

Brezovica, Črensovci, Dol. Bistrica, Gomilice, Gor. Bistrica, Hotiza, Kobilje, Lipa, Mala Polana, Nedelica, Od-ranci, Renkoveci, Sred. Bistrica, Trnje, Turnišče, Vel. Polana, Žižki.

Volitvi v trgovsko i obrtno zbornico.

Trgovci i obrtniki, pazite na različne demokratske agente, šteri bi glasovnice spravili od vas. Naši kandidati za trgovino so gg. Čeh in Osterc, za obrt pa gg. Sukič i Litrop. Nosilci list so pa za trgovino g. Jelčin, za obrt g. Ogrin. Liste s temi imeni so naše, druge zavrzite. Zavü-pajte pa samo našim lüdem, drugi, posebno demokrati bodo iskali pri vas samo svoj hasek.

Kak se prosi odpis dače?

»Izkaze« s šterimi se prosi odpis zemljarine lejko naročijo občinski uradi v tiskarni sv. Cirila v Maribori. (Najbrž si naročijo takše tiskovine tüdi naše domače tiskarne!)

Kaj se pa napiše v te Izkaze? Sledeče:

Zvün gozdov more vpisati prosilec v izkaz vse svoje parcele in označiti, da kaj je pridelao na vsaki parceli. Napisati more, da na primer iz žita bi pripovao — če ne bi prišeo mraz, 5 metrov — v vrednosti 1000 Din. Ar pa je bio sprotoletni mraz, je zraslo samo 50 kg. žita v vrednosti 110 Din., njegova škoda je teda pri parceli, na šteroj je imeo žito 460 kg. v penezaj pa 890 Din.

Na te način se napiše pri vsaki parceli: kelko bi pridelao če ne bi prišla elementarna nezdoda, kelko je pridelao po nezdodi in kelko znaša njegova škoda.

Najvažnejše je to, in to naj ne pozabi nihčel da se odpiše zemljarina samo tistim, šteri lejko izkažejo, da njim je elementarna nezdoda (toča, povodenj, miši, mraz) vzela 1/4 (edno štrtino,) pridelkov. To edno štrtino pa računajo pri celom posestvi, naj bo to posestvo potem v edni občini, ali v več občinaj.

Kak je bilo prle?

Do 1918-ga leta je davčna oblast sama poslala uradnika v občino iz štere so oblasti naznanili elementarno škodo. Zdaj pa ne pride uradnik oblasti, nego prizadeti sami mo-

rejo napisati najsledi do 31. decembra vsakoga leta „Izkaze.“ Lejko pa to napišejo gospodje župani v imeni vseh oškodovanih. In tak je boljše, ar oblast dobi v roko na mesto več samo eden „Izkaz“ in se na te način lejko prišpara kakši krajcar pri kolkovini. Na sküpnno prošnjo se dene pet dinarski kolek in se priloži za rešitev 20 dinarski kolek, vsako prilogo pa je koloti z dvemi dinarji. (Če pa napravi prošnjo vsak posameznik, bo kolkovina ravno telko koštala, kak kolkovina sküpnne prošnje.)

Naš tanač.

Zamerčajmo si teda troje:

1. Što trpi kakšo škodo od elementarnih nezdod, naj potom občinskoga urada vložži v tom članki opisano prijavo v teku osmih dni kda je škoda nastala.

2. Naj si spravi vsaki posestnik pri davčnem uradi vse katastralne številke svojega imanja, ar brez teh se nemre propisno izpuniti „Izkaz.“

3. Što je dao prijaviti elementarno nezdodo, za odpis zemljarine prosi najkesnej do 31. decembra. Za to prošnjo se dobi izkaz pri tiskarni sv. Cirila v Maribori. Kak se more izpuniti izkaz, to ta tiskovina vsakomü pismenomi človeki sama pokaže.

Istina je, da odpisana zemljarina pri malom kmeti ne pomeni dosta, ali celi občini se na te način lejko reši več sto, včasih več jezero dinarov in ravno zato pravimo, da bi nas samo veselilo, če bi s tem član-kom pripomogli našim do svoji pravice, gospodom županom pa olajšali njuvo žmetno in odgovornosti puno službo.

J. KONTLER.

Kak se vrši loterija?

Dosta lüdi spitavle, kak se loterija špila. Najprle povemo, da je slovenski ne špilanje nego žrebanje. To se pa tak dela. Biti more takše kolo kak dobro rešeto. To kolo je od vseh strani zadelano, samo takšo luknjo ma, kak človek lejko roko notri porine. V to kolo se da telko listkov kelko je vseh srečk bilo naštampanih. Na teh listkaj morejo biti napisane ravno tiste numere, kak so na srečkaj. Na priliko, či što ma loterijo z jezero srečkami, more meti jezero listkov na šterih je napisano od 1 do 1000. Tej listki se pred žrebanjom dajo v kolo, štero edea obrača, da se vse numere lepo premešajo. Določi se eden otrok, deček ali deklica, šteromi se zavežejo oči pa zavijejo rokavje. To pa zato, da nebi što mislo, da se slepari. Otrok segne v kolo prime samo eden listek, ga prinese ven i ga da državnomi uradniki, (financi) ki poleg stoji. On zapiše potegnjeno numero. Ta prva potegnjena numera zadene glavni dobitok. Pri nas na priliko automobil. Nato se kolo obrne i deček znova segne, vzeme eden listek i ga da financom, da zapišejo tisto numero. Ta druga numera zadene drugi dobitok, to se pravi tistoga, šteri je drugi po vrednosti. Pri nas kola. Tak to ide naprej, deček se ne potegne toliko listkov, koliko je vseh dobitkov. Pri našoj loteriji na priliko 670 falatov. Gda so vsi dobitki zadeti je žrebanja konec. Lejko se napravi tüdi tak da se začne z najmenšimi dobitki i dokonča z največšimi. To je vseedno. Gda je žre-

banje dokončano, se od vsega dela napravi zapisnik, s šterim se posvedoči, da se je vse vršilo kak je predpisano. Potegnjene numere se lejko razglasijo včasih navadno pa se ešče dajo v novine, da vsakši lejko merno pogleda ka je zadeo. Iz vsega toga načina se vidi to dvoje: Prvič, ka je popolnoma nemogoče, ka bi se sleparilo, drugič pa to, ka zvün Boga nišče naprej ne ve, štere numere do potegnjene. Pridoči teden razložimo ešče druge reči. Srečk je dosta k odaji. Lepo prosimo vse tiste, ki so njim poslana srečke odali, naj nam včasih penezze pošlejo notri, zato ka je krvavo nücamo.

Slovenska Krajina.

— Gospod veliki župan mari-borske oblasti bo brezplačno razdelo v meseci novembri lepe plemenske kote, čiste rjave štajerske fajte. Šteri majo volo gojiti lepe čistokrvne kokoši toga plemena, naj se javijo pri srezkom poglavarstvu.

— Siromaštvo i kodištvo je najbolje opisano v našem lističi z lepim imenom „Kmečka moč“ liki ne tak lepim namenom. Istino májo, „Kmečka moč“ se že samo na polovici papira štampa kak prle. Ja siromaštvo i kodištvo je zavladelo pa nega nikaj rodolübov, da bi pomagali. Oj, joj!

— Zahvala. Ravnateljstvo Martinišča se toplo zahvali občini Dokležovje, štera je dala tak obilno mero krumplov. Ravnotak lepa hvala za sadje, melo i drugo, ka so dale občine Krog, Satahovci pa M. Črnci. Vsem Bog plati!

— Nesreča. Pretečeni teden so dobili domačini g. Berlota v Soboti iz Srbije brzovjav, da se je njüv sin, šteri je büo v Soboti pri carinarnici v službi, težko ponesrečo. Büo je pozvanj na orožne vaje v Srbijo. Med voznjov je po nesreči prišeo pod železnico, štera njemi je edno nogo popolnoma odrezala.

— Küpšinci. Nagla smrt je zadela Jooš Franca krojača, šteri je büo poznani s svojov meštrijov daleč na okoli vnogim lüdem. Büo je pošteni človek pa odločen pristaš naše stranke (S. L. S.) Živo je verno krščansko, zdrav je pa büo do zadnjega, samo par vör se je čüto nekam slab. Prijao ga je srčen krč, šteri njemi je 17. toga meseca pretrgao nit življenja. Vse je nastopilo tak naglo, da so niti po doktorsko pomoč ne mogli iti. Za njim žalüje familija i vnogi prijateli.

— Črensovci. Prosvetno društvo v Črensovci priredi 23. okt. misijonsko prireditev na Gor. Bistrici pri Horvat S. Iguaciji. Spored je jako obširen kakti igra, govori, petje itd., zato vabimo vse na prireditev, posebno Bistričance. Prireditev se začne popodne ob 3 vöri.

— Carinarnica ešče ostane nekoliko časa v Soboti, zato, da se direkcija prepriča, če bo mogoče kazalo, da se sploj nede selila iz Sobote. Gederovci so namreč daleč od železnice, iz Sobote je pa zveza v Austrijo i na vogrsko.

— Hüpermaksimum kneza Eszterházy-ja se ukine i razdeli med 5 optantov, 10 dobrovolcov i sto kolonistov. Dekret pa je büo podpisan od agraraoga ministra že meseca maja, to je davno pred volitvami.

— Vidili so čüde. To se je zgodilo na Trezinje senje v Soboti. Pod

kostanjom je gízdao stao bliščiči automobil na njem pa cifrasti biciklin. Oba sta mela cmere na glavi kak dva mladoženca na den zdavanja. Poleg so stala kola od šterih je vsaki pravo, ka je takših ešče ne vido. Po vsaj sili so je čteli kúpiti za več jezer. Gda se njim je povedalo, ka je dobijo za 5 din, či si kúpijo srečke, so si edni včasi kúpili po 10 all 20 srečk rekoč: Ja, kola pa ščem gvinati! So istiansko lepa. Okovao jih je odranski Hajdinjak.

— Šoštarje halo! Vi bi radi dosta kšefta meli? Bi radi, ka bi Vaše delo svet spoznal? Bi radi meli dobro ime pa dosta odjemalcev? To vse pride, či ste tak korajžni, ka napravite za dobitke Martinišča (loterija) bar eden par obüteli. Vsaki bi naj na obüteo napisao svoje ime. Vse se potom da na ogled po oknaj v Soboti ali indri s cedelov na šteroj de napisano ime darovalca. Stem si spravite dobro ime, ar de vaše delo šlo na vse kraje ne samo v Prekmurji, nego po vsem Slovenskom, po Medžimurji pa ešče naprej. Pač na vse kraje, gde što ma srečke. Najbole se priporočamo törjanskim šoštarom. Šteri kaj v te namen napravi, naj pošlje v Martinišče ali pa naznani, da što pride po dobitek. V Törnišči bi lejko dali prek Rosičinomi Ferenci pod logom. On že dela eden par v te namen. Lejko je vsefele velikosti obüteo. Za trüd, či bi što želo, lejko dobi nikelko srečk. Bomo videli, kakše šoštere mamó v našoj krajini. Gda pride čas, damó v Novine imena vseh darovalcov. To bo za nje reklam! Halo! Kopito v roke! Ja pa ešče nikaj novoga za šoštare. Med dobitki bodo tüdi fina kopita iz naše slovenske fabrike v Sovnici.

— Hotiza. V štev. 34. Novin z dne 21. avg. t. l. so bili pomotoma med darovalci — Amerikanci — za hotiško cerkev izpuščeni štirje. Darovali so po 1 dolar Štefan Raj, Ivan Gjörök, Pavel Tkalec, Ana Graj. Skupna nabrana vsota je bila 65:50 dolarjev.

Domača politika.

Radič i Pribičević sta se zvezala proti vladi. Teva dva človeka sta se dolgo let gledala kak pes pa mačka, po domače povedano. Bila sta si pa zato tak velkiva nasprotnika, ka je Pribičević po večini büo v vladi. Radič pa nej, če tüdi bi strašno rad sedo na ministrskom stolci. Dnes pa, gda majo vlado v rokaj pošteni ljudje, ne mogao priti ne eden pa ne drugi na vodilno mesto, nego znajšla sta se oba v ednoj župi. Zdaj sta se lepo zmerila, obinola i küšnola, pa razglašata sveti kak sta zdaj njeva močniva, gda sta dva ne samo eden. Nego proti vladi, štera ma prek 200 poslancov ta težko brsala.

Ljubljanski mandat je potrjeni z 11 proti 10 glasom. Znamo, da je v Ljubljani pri državnozbornski volitvaj dobo dr. Korošec 4581 glasov demokratski kandidat dr. Kramer pa 4604. Tak je dobo demokratski kandidat samo 23 glasov več kak dr. Korošec. Dokazano je pa bilo, da so demokrati dobili 73 kruglic po nepoštenoj poti. Za tej 73 kruglic se zna da so je na nepošteni način dobili, zato ka so za demokrate glasüvali takši, šteri so v Ameriki, mrtvi pa takši, šteri so pred poudnevom glasüvali gde na vesnici, zadvečara so se pa z železnicov pripelali v Ljubljano glasüvat. Za kelko kruglic se

pa ne ve, da so prišle po nepoštenoj poti v demokratsko škrinjico!

Zato bi v istini morao biti v Ljubljani zvoljeni dr. Korošec, šteri je meo več pošteni glasov kak demokrat dr. Kramer. Da bi se pa volitve ne ešče ednok vršile, zato ka so to stroški, so vse enó potrdili demokratskoga poslancó, nego od 21 lüdi je bilo 10 proti.

Dača bo nikelko znižana. V kratkom časi izide odredba, da se dača zniža i to najprle dača na ročno delo i zemlarino. Naša stranka dela to, da se zemlarina zniža od 500% na 200%. Vüpamo, da se nam posreči to dosegnoti.

Podpora, štero je dobo naš minister dr. Gosar za siromaške krajine, se ponüca v prvaj vrsti za to, da oblasti v tisti krajinaj razpišejo različna dela, pri šteri si lahko siromaški ljudje precí zaslužijo.

Halo!

Halo!

Ivan: Števe, ali že znaš ka bo 13. novembra v Soboti?

Števe: Ka bi ne bi znao, vej pa te prej bude v Martinišči čoka vöšpilana!

Ivan: Vej nej samo čoka, nego takše ka po cesti samo ide brezi konjov.

Števe: Mogoče automobil?

Ivan: Ja, ja, autromobil, pa ešče dosta drugih reči.

Števe: Kelko srečk pa že maš?

Ivan: Ešče nikaj. Pa dönok de moj autromobil!

Števe: Hodiva zdaj po nje, ar ovak do stalile.

Svetovna politika.

Albanski poslanik v Pragi vmorjeni. Pred kratkim je prišao v Prago novi albanski poslanik Cena beg. Gda se je ešče niti ne stalno naselo tam, ga je 14. toga meseca v ednoj kavarni strelo dvakrat v šinjek mladi dijak Bebi, šteri guči taljanski jezik. Poslanik, težko ranjeni je naskori potom mro, dijaka so pa ljudje i policija zgrabili i predali sodnji. Pri spitavanji je dijak pravo, da je prišeo iz Belgrada, pokazalo se je pa, da je prišeo iz Rima, zato ka srbski niti ne ve gučati. To je zagvüšno tüdi delo Italijanov, kak pišejo novine drugi držav, zato ka je büo poslanik Cena velki prijatelj Jugoslavije. No zdaj začnejo že tüdi druge države nastopati proti tomi, da bi Italija vsigdar rovala proti našoj državi.

Papova država. Znano je, da so meli rimski papa v prejšnji časaj svojo državo pa svojo vojsko kak drugi posvetni vla-

dari. Ščasoma so si pa Taljani znali to vse pod sebe spraviti, tak, da majo dnes sveti oča samo svojo palačo, cerkev svetoga Petra pa ešče pravico do ništerni drugi palač. Vse drugo so si Taljani ščista na nepošeni način prisvojili, pa da bi vse ne tak preveč krivično izgledalo, so obečali, da ščejo papi za to vsako leto nekšo dačo plačati. Sveti oča so te dače od taljanske vlade nigdar ne šteli vzeti, dnes se pa že dela na to, da nikelko svojega imanja pá nazaj dobijo.

Prekusnice.

Profesor v šoli razlaga: Vidite, gospoda moja, kak vidite, zdaj nikaj ne vidite, nego vidite, včasi te videli zakaj nikaj ne vidite.

Na železnici. Naš dober goričanec se je pelao iz Sobote na Goričko. Sprevodnik ga pita: Kak je pa to oča, da mate samo polovično kartó, vej ste pa nej dete. Vej znajo, gda sam si v Soboti na železnico vseo, sam büo ešče dete — njemi je odgovoro pameten goričanec.

Za volitve. Občinski kandidat: Či ščete, da dobi občina čistokrvnoga državnoga plemenskoga bika, te volite mene za župana!

Poslanska pošta

G. poslanec Klekl Jožef naznanjajo sledeče:

Küplen, Ivanci. Zavolo pokopni stroškov oče invalida izročena prošnja okt. 5.

Balažic M., D. Bistrica. Ravno te den izročena vaša prošnja za volo potnih listov.

Občinski urad, Bratonci. Za Peterka Irenko vložo z priporočilom prošnje na oblastni odbor potom gda sem prle obvesto tüdi g. ministra za socialno politiko.

Horvat Štefan, Trnje 51. G. ministri omeno Vašo zadevo, ki me je pitao, gda je Vaša pokojnina rešena, jeli lani ali letos. To mi pri priliki naznanite odnosno prineste odlok, da vidim leto rešenja.

Čaplovič, M. Sobota. Vaše dokumente izročó g. poslanci Jeriči, ki Vam povejo, ka Vam je za včiniti, da pridete do penzije,

Občina Dokležovje. Lani na agr. ministrstvo vloženo prošnje 7. okt. ponovo. Je vüpanje, da nekaj dosegnemo z prošnjov.

Z. Beltinci—Ormož. Dokumenti neso najdeni, iskali jih pa bomo ešče naprej.

Fotivec Mihal, Žižki Zg. Za vojničko izpravo pitaj na glavarstvu v Lendavi. Na ministerstvu so pravili, da zdaj že more tü biti. Če je v Lendavi ešče ne bi bilo, te naj jo referent za vojaške zadeve zahteva iz Varaždina od komande. Za to nikaj ne trbe plačati. Če je niti v Varaždini ne bi bilo, daj mi glas, da to javim na ministerstvo.

Hozjan Jožef i tovariši, Hotiza. Vaša prošnja izročena na agr. ministerstvu 12. okt. pod br. 29525.

Ana Berke, Skakovci. Prošnja za hčer izročena na min. pravde 14. okt. pod brojom 64970.

Gabor Vincija žena, Odranci. Tvojega moža pa isti den pod brojem 64969. Vse zavisi od toga, kakše sve-dočanstvo da sodišče od njeva.

Flegar J. Gradišče. Idi h g. plebanoši pa ti povejo, ka ti je za včiniti.

G. poslanec Jerič Ivan naznanjajo sledeče:

J. V., M. Sobota. Delegacija mora dati potrdilo, da opravlate službo, za štero ščete biti prevedeni.

R. E., M. Sobota. Naročeno je pri delegaciji ministarstva financ v Ljubljani, da Vam izplača letno 550 Din od 1919. do 1926. leta i to iz postavke 55. proračuna za letošnje leto.

Mali oglasi.

K odaji

je cela čevljarska (šujsterska) šker, kopita, „Hula cilindar mašin“ itd. Tüdi so k odaji fajna harmonika na tri redi v dobrom stanji. Poizve se pri TITAN FRANCI v Krogi.

DIJAŠKO POLJE.

Trodnevni peš izlet po Goričanskem S. K. A. D. „Zavednosti“ od 26. do 29. julija.

(IX. del.)

Na poti iz Sebeborca do Moravca nas je ponovno sreča »doletela«. Ko gremo med njivami, nič hudega sluteč, se kar naenkrat oglasi iz kuruze nekši ženski glas: „Igrajte nam, igrajte!“ — »Kaj pa je hudimona, kje pa je kdo?« — smo se spraševali in se radovedno ozirali okrog. Potem nekdo opazi, da tri ženske glave širle ven iz bližnje kuruze. Se pogledamo, bi, ali ne bi? Dajmo, mogoče je katera Ana! In res, že godemo! — Vse tri ženske ven iz kuruze in kakih 20 korakov postoje pred nami.

Ženice, uvidevši, da naša godba ni kar tako in da tudi godci niso le moške postave. — Saj smo imeli že nekateri nekaj pod nosom — so se začele bolj zanimati za nas. Ženke (ena je bila menda še gospodična!) smo tako potegnoli (ne za nos!), da bi kar plesale.

Hočemo oditi. „Ne! Ešče več igrajte!“, so ponavljale venomer. »Ja, dosta nemremo igrati, ka so nam tamburice preveč sühe, te se pa bojimo, ka bi se šteromi »razč-e-sss-nolac«. Močiti, močiti bi je trbelo!« Tako se je šopiril naš »kontraš«.

Mi vsi smo mu skušali resno pritrditi, čeprav nas je mučil smeh — da v resnici nismo vedeli, ali že pokajo tamburice, ali mi sami. — Uspeh pa je vendar bil zagotovljen. Ženske so uvidele, da je že nekaj resnice na tem — čeprav je zvenelo vse skupaj bolj šaljivo — so nas vabile domov češ, da nam bodo že nekaj dale. Ker nam ni ravno preostajalo dosti časa, in ker po eni poti »dvakrat« ne bi radi hodili, smo si rajši zasigurali za prihodnje leto »imenitno postrežbo«. In to se nam je tudi obneslo. Horvatovo hišo št. 4. smo v črno bukvo zapisali. Zakaj da ravno v črno knjigo, je pa samoobsebi umljivo; kajti tu smo igrali vlogo »črnih dijakov«. Imeli smo vtis, kakor da bi za res bili. Saj nas menda niso pod tem vtisom povabili na prihodnje leto?

Razšli smo se. One nazaj k delu, mi pa smo jo udrihali naprej.

Ne vem, kaj nas je prijalo takrat. Toliko vem, da še isti dan nismo pokusili „bachusovih kapljic“. Mogoče smo občutili bližino doma?

Med petjem in vriskanjem se nenkrat znajdemo v nekem gozdu. Tu se spomnimo, da je še nekaj v zalogi. Lepo po bratsko smo delili.

Po tej zadnji, skupni in svečani (vsaj senior je svečano čotkao), večerji smo jo hitro popihali skozi Gornje Moravce proti Tešanovcam. Nekako sredi poti med Moravci i Tešanovcih sta se spomnila »kontraš gavar« in biserničar „plin-cam“, da v Moravci imajo prav „okusno“ vodo. Da bi tudi iz moravske vretine imela delež, sta jo hočeš-nočeš ubrala nazaj. He-he-he! se krohotaajo drugi! Nalašč greva! „Kama pa ideta?“ so vprašali mamica, ki so pasli krave. »Ideva vodo pit nazaj!« — »Vej pa ita raj v Tešanovce, da sta že skoro tam bila.« — »Nej — zdaj se tu napijeva i teva pa v Tešanovcih, ka pa či bi šteri prle omedlo!«

Tako sta trmoglavca prepričevala in dokazovala svojo »modrost« mamici, kateri se je tudi zdelo vseskupaj smešno.

Že gresta nazaj. Mi smo jiva seveda počakali radi »heca«. Ona pa, da vsaj nekoliko vzbudita sum, po kako važnem opravilu sta hodila, sta si igrala ves čas nazaj grede. Kakor dva guslara — oba majhna.

Ko sta se nam »guslara« pridružila, smo počasi korakali skozi Tešanovce do šole. Tu se nekoliko pomudimo. Ker pa gazde ni bilo doma, smo jo precej popihali. Kako pa je bilo po Tešanovcih — nivedno, da bi govorili o tem.

Smo že pri „pili“ v Bogojini. Tu smo hoteli koncertirati za slovo — pa se nam ni obneslo — kajti vihar nas je razgnal na vse strani. Tako se je dovršil naš trodnevni izlet.

Bog živi!

GOSPODARSTVO.

Kak sprejema sadno drevje rano iz zemle.

Skoro gvišno bi lejko povedao, ka med sto našimi gospodari ne ve devedeset ali so si pa ne na jasnom, kak se to delo vrši. Mi Prekmurci ne smo samo sadjerejci, pa tudi ne samo živinorejci. Pa vendar sak gospodar zna, kde more živini polagati. Ne so pa sakomi znane lastnosti korenin, šterimi drevo prejema potrebno rano. Ništerni mislijo, da je glavno to, da gnoj spravimo v zemlo. To pa ne popunoma pravilno. Istina je, ka majo korenine to posebno lastnost, da se sikdar obračajo v tisti kraj, kde je rana. (To lastnost korenin vučenjaki imenujejo »trofotropizem«). To lastnost korenin lejko saki izmed nas opazuje. Vzemimo drevo, štero je posajeno bliži gnoja ali gnojnice. Korenine od toga dreva napravijo jako dolgo pot, da dosegnejo sto, naloženi z dobrimi jedili za drevo. Na tom mestu pa korenine

tudi najbolje rastejo. Če bi mi zdaj kopali na drugom kraji tak daleč od stebila, bi vidili, da je tam jako malo korenin i slabe ali ji pa nega nikaj. Pameten gospodar bo to lastnost korenin vzeo na znanje i potreben gnoj polagao tam, kde morejo korenine najfriškeje i popunoma ponucati v svoj hasek.

Vsakši šteri goji sadno drevje more znati, ka korenine prejemajo rano tam, ali tisti deli, šteri ešče nima jo rujave kože. Pri saki mladi rastlini, štera je zrasla komaj iz semena, so spoj vse korenine takše. Sako starejše drevo pa ma sikdar več korenin z rujavo kožo. Pravo sesalne korenine — to so tiste, štere vlečejo rano — i štere obdaja mlada kožica, pa najdemo samo na konci korenin. Iz toga pa sklepamo, da se sesalne korenine nahajajo samo pod drevesno korono i še dale krej od stebila. To je tam, kde so ešče ne ponucane rane.

Če mi pogledamo drevesno korono i njeno razreščenost, te lejko dosta sklepamo na korenine. Na kratko: Kak so veje na stebli, tak so korenine v zemli. To nemre biti inači. Vej pa mlade vejice majo skoro tisto nalogo, kak korenine. One sprejemajo s svojim listjem potrebno hrano iz zraka i jo spreminjajo. Vse to je pa mogoče samo s pomočjov sunčni žarkov i svetlobe. Na koncu korone je največ vejic i listja; notranje debelejšje veje pa služijo samo za prepelavo te potrebne rane. Ravno tak je tudi pri koreninaj.

Korona z mladimi vejicami i korenine s sesalnimi koreninicami so jako podobno ustvarjene. Pri oboji se vrši rast po nikšem dolčenom pravili. Či je drevo vekše, nica več rane, dobi pa tudi več nedužni korenin, štere rastejo sikdar naprej i naprej. Vidite dragi števcu, kak je dober Bog se pravično stvoru. Tu vam odpovejo svojo vučenost tudi največši brezverci.

Poglejmo si tudi, kak so te sesalne koreninice ustvarjene. Sesalne koreninice hodijo po zemli svojo pot z jako velkov močjov. Da se pa te nedužne koreninice pri tom deli ne poškodujejo, majo na konci kopice, štera njim služijo v to, kak železni obroček lesenaj palici. Tisti deli, šteri služijo za podalšanje korenine so s tov kapicov dobro zavarovani. Sesalne koreninice pa ne vlečejo s svojim koncem rame iz zemle, nego s tistim delom, šteri je pred kapicov; kapica sama pa služijo samo za podalšanje. Te del je pa tudi jako modro ustvarjeni. Da leži več rane potegnejo iz zemle, poživejo sesalne koreninice dosta mali niti, podobni lasom. Tem se pravi „stanice“. Te stanice so pa tesno zrasčene z zemlo i one zemejo zemli tudi tisto vodo, štero človek ne bi mogeo vzeti z največšim stiskanjom. Na te način lejko sprejemajo iz zemle tudi tisto rano, štero zemla ne da rada od sebe.

Te lasje ali stanice, raztaplajo v zemli tudi takše reči; štere se v vodi ne rastopijo i štere se nahajajo v kamenji. To pa dela rastlina s posebnov kislinov, štere puščajo stanice iz sesalni koreninice.

Kak vidimo iz tega sprejema rastlina, drevo, vodo i rano s pomočjo sesalni koreninice. Zdaj pa pride naša naloga, od štere se nesmemo oddaljiti. Gnojimo rastlinam (drevji) tam, kde je največ korēninice. To je pod kapom drevesne korone.

Pod kapom drevesne korone more biti največ vloge i rane. Mi smo povedali, ka koreninice rastejo tak daleč, kak veje. Kak je pri vsakom kakša izjema, je tu ravno tak. Pri nas v Prekmurji je velik del ravnina. V ravnini pa rastejo sesalne koreninice deje, kak veje, Tisto drevo, štero pa s peške zraste, ma krajše sesalne koreninice, kak ono, štero je presajeno. To je njegove sesalne koreninice majokdaj dosegnejo dolžino vej.

Korenine pa ne so pri drevju razširjene somo v zgornji plasti zemle, nego rastejo tudi v globočino. Navadno velka ali srčna korenina raste globoko v zemlo i z njo tudi druge. Na le način stvarijo korenine v zemli korenko korono, kak veje na stebli. To pa ima tudi svoje dobro. Če je drevo globše zaraščeno, te tdnje stoji i v suši si leži preskrbi potrebno vlogo i rano.

Kak se sadnomi drevji gnoji?
Sadnomi drevji lejko gnojimo na dosta načinov. Gnojimo lejko se prek ali pa sakomi drevi posebi. Če gnojimo se prek z navadnim gnojom, ga rastrosimo i gnojnico poljemo. S tem mamote hasek, ka nam tudi trava bole raste. Najbouše je pa gnojiti sakomi posebi. S tem lejko damo sakomi drevi to, ka drevo najbolje nica. Gnojiti moremo okoli korone, pod kapom, nikdar pa ne pri stebli. Vse tiste korenine, štere vlečejo rano, so daleč od stebila. To bomo vidili sledkar. Pri nas je najbouše, da se gnoji z gnojnicu. Okoli korone pod kapov skopamo okoli jamo ali pa z ošpičenimi količi napravimo luknje, po šteri odteče gnojnica, ki se nalije v nje. Pri tom pa moremo paziti, ka ne bomo v suhom vremeni gnojili z jako močnov. Najbouše je v deževnom vremeni ali pa po deži. Vido sam že tudi, ka so meli tri jablanaj stalne luknje napravlane. To je pa jako enostavno i praktično. Pod kapom skoplejo jamo i z lesa napravleno cev denejo notri. Okoli te cevi dajo gnoj i zemlo v cev pa nasiplejo drogen kamen. Te luknje so stalne dugo let i majo to dobro lastnost, ka gnojnica friško steče globše v zemlo i tudi voda pa zrak imata krajšo i ležejšo pot: Najbouše je gnojiti v jesen ali pa pozimi.

Našim gospodinjam. Največ jaje znesejo kure, štere so stare dve do tri leta. Vse starejšje kokoši slabo nesejo. Stare pa tudi za meso ne so dobre. Če neščete, ka bi vam kokoši kvokale, morete vsako kvočko včas, da začne kvokati, podvezniti pod rešeto na mrzлом cementi do 2 dni i ji dati samo mrzlo vodo.

Ocene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 300 Din., žita 290 Din., ovsu 200 Din. kukorice 230 Din., ječmena 190 Din., hajdine 300 Din., prosa 290 Din. Živina: Govenska v Ljubljani kg., 8—10 Din., teoci 12— Din., svinje 15—17 Din. Krma: Sena 50—60 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 25 par, Schilling 7 D 95 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 50 p., Francoski frank 2 D. 20 p., Švicarski frank 10 D. 93 Taljanska lira 2:90 D.

Mali oglasi.

Z arende se dajo gostilniški prostori

pod Lipov pri Čuriči. Pripravno je tudi za trgovino z mešanim blagom. Poizvedi se pri MAT. ČURIČI, zidarškom mojstri v Žižki.

Tem potom se najlepše zahvalim

vsem onim, ki so nam pomagali s foringov ali s težakami in z drugimi potrebnimi rečmi pri gori postavljanji naše male trgovine v Črensovci
BRATA ŽAGAR.

NAZNANJA

se cenjenomi občinstvu, da se vrši v občini CANKOVA veliki kramarski živinski in konjski sejem dne 11. novembra t. l. k obilnoj udeležbi vabi

Občinski odbor.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN	ERDOŠI
trgovina s papirjem, s pisarniški in šolskimi potrebnostmi. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	BARNABAŠ
	trgovci z papirrom igračkami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino bivše pošte.

Vsakovrstne sirove kože

kupuje

po najvišji dnevni ceni

Franc Trautmann
Murska Sobota
Cerkvena ulica 191.

? Največje ve- selje otrokom ?

so igračke, katere po zelo nizki ceni

in v veliki izbiri n. pr. kangle za polivanje, vedra, obroče, hinte, peresne veterinice, grablje, lopate, žoge, čige, vozičke ter razne figure iz celuloida in gumija itd. dobite pri

Erdöšy Barnabaš,
trgovcu s papirjem in igračkami v M. SOBOTI, Cerkvena ulica.